

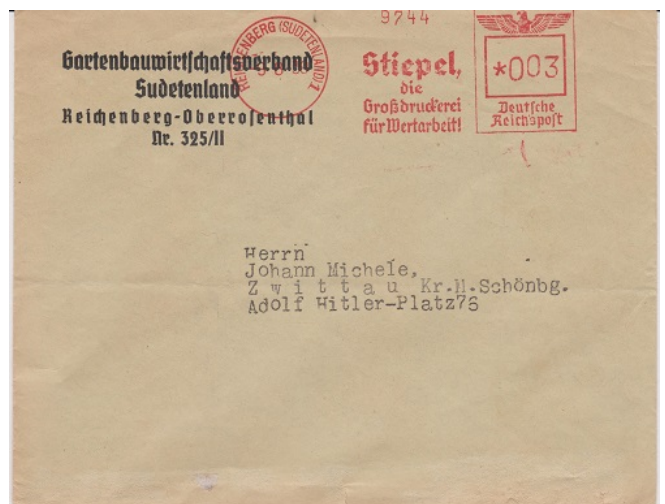
VÝPLATNÍ RAZÍTKA OTISKŮ

Nejdůležitější částí výplatního otisku ze všech třech částí je jeho třetí část - výplatní razítko, která identifikuje stát, kde výplatní stroj vyplácí (podmínka UPU) a zejména výplatní hodnota - důkaz, že zásilka byla vyplacena a správným způsobem. V této části přiblížení tohoto území a období si všimneme nejdříve.

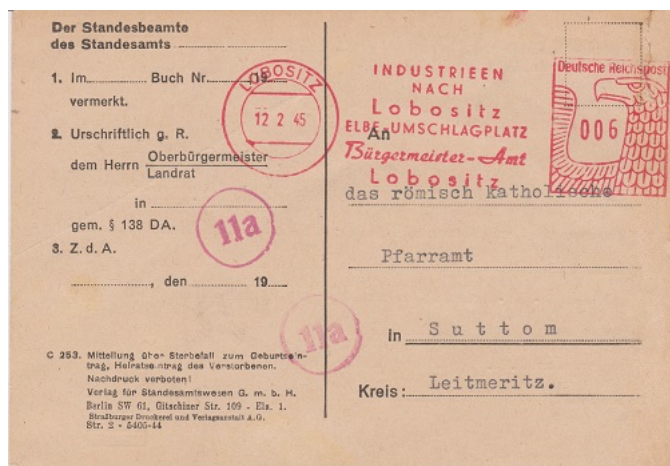
Vzhled otisku se teoreticky od října 1938 mohl měnit zásadním způsobem. Původní československý vzhled skončil a Říšská pošta určila, že

- výplatní razítko bude mít říšský vzor ve tvaru obdélníka s hodnotou v obdélníku s jednoduchou říšskou orlicí v horní části a nápisem Deutsche/Reichspost v dolní části. Číslice u strojů, které byly nakoupeny uživateli v době Československa a nadále používány se neměnily se (byly to oválné československé číslice, které firma Francotyp zhotovila na přání české strany jako jedinečné číslice). U strojů, které byly zakupovány a uváděny do provozu do Sudet z Říše, byly číslice gotické v trojmístném či čtyřmístném provedení (posledně jmenované se znaménkem). Německá sběratelská obec tento typ výplatního razítka zná jako typ 5 (viz Katalog Dürst - Eich 1980). Během sběratelského třídění jsem objevil dvě velikosti obdélníku, které německá literatura zatím neuvádí a reprodukuji je níže - 24 x 30,5 mm a 24 x 30 mm. Je možné, že existují i jiné velikosti.

Druhým vzorem výplatního razítka na tomto území v období 1938 - 1945 bylo podstatně odlišné výplatní razítko. Německá literatura je zná jako Typ 9 (v roce 1980 němečtí sběratelé identifikovali celkem 27 typů výplatního razítka německých otisků). Tento typ byl odlišný od předchozího výplatního razítka. Byl vsazován do výplatních strojů Postalia, kterých se zatím na tomto území identifikovalo jen čtyři kusy (jeden reprodukuji). Je na něm hlava říšské orlice s kouskem pravého křídla a s číslicemi tvaru antikva. Hodnota s typickými malými číslicemi je uprostřed obdélníku pod hlavou orlice. Nahoře je nápis Deutsche Reichspost. Ke zprovoznění těchto čtyř strojů došlo někdy v roce 1943 (řesné datum je neznámé). Tyto stroje vyráběla pro fu. Postalia firma "Telefonbau und Normalzeit GmbH" ve Frankfurtu nad Mohanem a jedná se vylepšený stroj Komusina.

Na tomto místě pár slov o orlici - státním symbolu Německa. Černá jednohlavá jednoduchá říšská orlice s červenou zbrojí na žlutém podkladu je dlouholetým státním symbolem Německa. Rozhodnutí vzniklo již ve 12. století. I v roce 1871 sjednocení německých států rozhodnutí padlo na orlici. Německé císařství se v roce 1889 tž pro ni rozhodlo a uznalo ji jako císařský symbol. I další státní celky po různých úpravách si orlici ponechalo. Některá výplatní razítka otisku orlici též znázorňuje tak, jako stroje na zabraném území Československa.

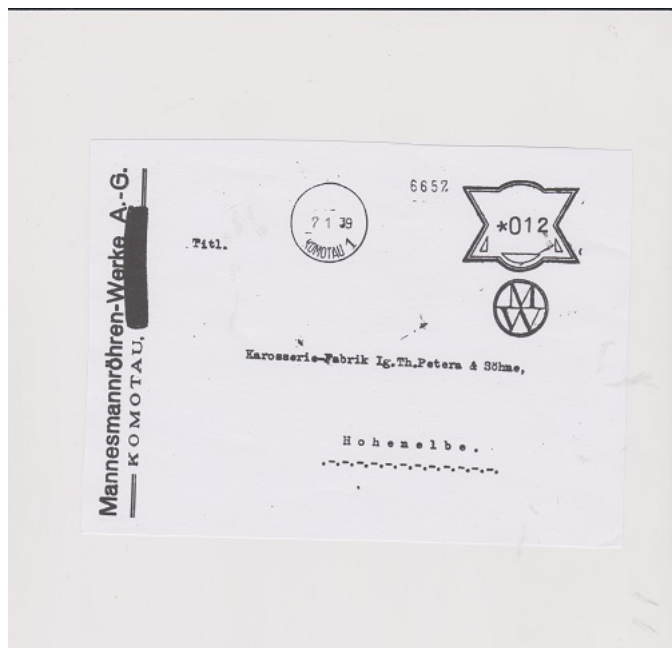
Třetím a posledním výplatním razítkem, které se vyskytlo v otisku na zabraných územích ve sledovaných letech, bylo razítko ve tvaru "větrné růžice" či "motýlka", které vyplácelo zásilky sice upravené, ale s předchozím vzorem A to i přes nařízení Říšské poštyč. 450/1938 (Amtsblatt des Reichspostministerium), které přísně stanovilo, že staré československé stroje se mohou používat, ale se změnou zejména výplatního razítka (byla nutná výměna kus za kus - československý rámeček za říšský a odstranění původních nápisu předchozího státu). **Zatím jsou známy dva případy, kdy se toto nařízení nerespektovalo či mírně řečeno nepovedlo doržet.** Vznikly dvě rarity, z nichž se se staly aukční kusy v hodnotě několika tisíc Kč.

Jedná se o :

1/ Francotyp C uživatele Kunert, typ FR 8h - 4m (ov)- 1k, dohlédací pošta Warnsdorf1, začerněn český název pošty v denním razítku a název Československo ve výplatním razítku, použití minimálně v říjnu 1938. Později upraveno nově stroj upraven do říšského vzoru a změněno označení uživatele (datum zachycených otisků květen 1943 až únor 1944),

2/ Francotyp A uživatele Mannesmann, typ FR 6h-4m (ov) - 1k, dohlédací pošta KOMOTAU 1, došlo k odpilování/vysekání českého názvu pošty v denním razítku a názvu státu ČESKOSLOVENSKO ve výplatním razítku, zachycený otisk z listopadu 1938.

Zajímavé je, že hodnota ad 1/ byla v čs. korunách 14. 10. 1938) a ad 2/ již v říšských markách (!).

Zatím vše o výplatních razítkách otisků na zabraných zemích. Příště se zastavím u dalších částí otisku.